

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.audiovizual.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.audiovizual.md>

DECIZIA nr. 33/204

din 10 noiembrie 2020

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării posturilor de televiziune „Primul în Moldova” și „NTV Moldova”, urmare a sesizărilor Comunității pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD”

Pe data de 06 noiembrie 2020, în adresa Consiliului Audiovizualului a parvenit sesizarea f/nr. din aceeași dată din partea Comunității pentru advocacy și politici publice „WatcDog.MD”, care informează că la data de 04 noiembrie 2020, în cadrul buletinului informativ de la ora 19:00, postul de televiziune „NTV Moldova” a difuzat un subiect cu titlul „*Apelul minorităților etnice*”, în cadrul căruia au fost încălcate prevederile Codul serviciilor media audiovizuale.

Astfel, petiționarul susține că prin declarația președintelui Comunității ruse în Republica Moldova, Ludmila Lașcionova, postul de televiziune încalcă prevederile art. 11 alin. (2) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale: „*De ce suntem acum îngrijorați? Pentru că noi auzim astfel de lozinci pe care nu le aveam la inimă. Ce înseamnă că la noi va fi părintele unu și părintele doi? Ce înseamnă asta? Eu nu pot înțelege ce înseamnă, că noi trebuie să închidem școlile cu predare în limba rusă, deși se închid și cele cu predare în limba moldovenească ori română. Noi cunoaștem demult timp axioma „Dacă în sat se închide școala, satul încetează să mai existe”.* Urmare a acestei declarații, petiționarul susține că au fost încălcate și prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) și alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, deoarece în cadrul știrii nu este prezentată reacția părții vizate – concurentul electoral, or, concurentul electoral nu a declarat astfel de lucruri și informațiile nu sunt veridice.

De asemenea, printr-o altă sesizare f/nr. din 06 noiembrie 2020, Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatcDog.MD” informează Consiliul Audiovizualului că la data de 03 noiembrie 2020, postul de televiziune „NTV Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ de la ora 19:00, două știri cu titlul: „*Mesajul lui Igor Dodon pentru turul II*” și „*Dodon: Statalitatea trebuie păstrată*”, iar postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat, de asemenea, în cadrul buletinului de știri de la ora 18:00, două subiecte cu titlul: „*Statalitatea o prioritate*” și „*Grija pentru oameni, în primul rând*”.

În acest sens, petiționarul susține că în cadrul acestor știri au fost difuzate declarațiile lui Igor Dodon despre faptul că Maia Sandu ar fi închis școli, ar fi dorit să lichideze raioanele și primăriile, ar fi propus optimizarea spitalelor, ar fi scos din programa școlară limba rusă, că „*Maia Sandu va închide total țara*” din cauza pandemiei și altele, iar poziția părților vizate nu a fost prezentată. Totodată, petiționarul menționează că în unele reportaje specificate mai sus au fost admise încălcări de la legislația audiovizuală, urmare a declarațiilor președintelui Igor Dodon, care au constituit mesaje de incitare la ură.

Astfel, Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatcDog.MD” invocă faptul că posturile de televiziune „NTV Moldova” și „Primul în Moldova” au comis abateri de la prevederile art. 11 alin. (2) lit. a), art. 13 alin. (1) lit. b), alin. (4), alin. (6) lit. a) și art. 17 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale.

În acest sens, „WatcDog.MD” susține că încălcarea prevederilor sus-menționate se sancționează conform art. 84 alin. (3) lit. a) și alin. (9) din Codul serviciilor media audiovizuale.

În contextul celor expuse, Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” solicită examinarea sesizărilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute de legislația în vigoare.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisorile nr. 926 și 927 din 06.11.2020, Consiliul Audiovizualului a solicitat „Telesistem TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, și PP „Exclusiv Media” SRL, fondatoarea postului de televiziune „NTV Moldova”, să-și expună opinia referitor la cele invocate în sesizarea Comunității pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD”.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea posturilor de televiziune „NTV Moldova” și „Primul în Moldova” prin prisma celor invocate în sesizări.

I. Rezultatele monitorizării au atestat că la data de 04 noiembrie 2020, în cadrul buletinului informativ de la ora 19.00, postul de televiziune „NTV Moldova” a difuzat un subiect cu titlul *„Apelul minorităților etnice”* (ora de difuzare: 19:30:03), în cadrul căruia se menționează că *„reprezentanții minorităților etnice din Republica Moldova își exprimă îngrijorarea față de situația social-politică din țară în ajunul turului II al scrutinului prezidențial. Ei au anunțat că îl vor sprijini pe candidatul care promovează coeziunea, pacea interetnică și valorile tradiționale. Într-o conferință de presă, aceștia au condamnat acțiunile de divizare a societății pe criterii de etnie, limbă vorbită și locul de trai”*.

Astfel, în cadrul conferinței de presă, președintele Comunității ucrainene în Republica Moldova, Vitalie Mrug, a menționat următoarele: *„Noi pledăm pentru păstrarea păcii și înțelegerii interetnice și am sprijinit și sprijinim toți candidații pentru funcția de președinte care au inclus prioritar în programul electoral susținerea eforturilor de unificare a țării, dar și care promovează valori precum familia, religia. În mare parte, populația noastră este ortodoxă”*. Cu referire la interzicerea locuitorilor din Transnistria să își exercite dreptul la vot, președintele Comunității grecești în Republica Moldova, Vladimir Ianiev, a declarat: *„A apărut foarte multă agresivitate. Mulți îi divizează în ai voștri și ai noștri, lucru ce insuflă nesiguranță că problemele reale ale țării, dar și acest necaz global care s-a abătut peste omenire, nu ne va permite să ținem piept provocărilor și să facem așa ca în țara noastră să fie stabilitate și să ne dezvoltăm”*. Și Nicolai Terzi, președintele Comunității găgăuze în Republica Moldova, și-a expus opinia: *„Este absurd, locuitorul Transnistriei, care a rămas acasă duminică, a fost considerat cetățean fără drepturi, separatist, iar același locuitor al Transnistriei, care se află la muncă peste hotare, de exemplu în Germania, a fost asociat, nu știi de ce, cu un cetățean care are dreptul să voteze. Acest lucru nu trebuie să se întâmple”*.

Asupra situației create și-a exprimat poziția și reprezentanta comunității ruse în Republica Moldova, Ludmila Lascionova: *„Acele forțe politice care se laudă astăzi că sunt capabile de orice să se gândească mai întâi și să facă o analiză a lucrurilor pe care le-au făcut și a lucrurilor pe care le vor putea face. De ce suntem acum îngrijorați? Pentru că noi auzim astfel de lozinci pe care nu le avem la inimă. Ce înseamnă că la noi va fi părintele unu și părintele doi? Ce înseamnă asta? Eu nu pot înțelege ce înseamnă că noi trebuie să închidem școlile cu predare în limba rusă, deși se închid și cele cu predare în limba moldovenească ori română. Noi cunoaștem demult timp axioma „Dacă în sat se închide școala, satul încetează să mai existe”*. La sfârșitul reportajului se menționează că potrivit datelor Biroului Național pentru relații interetnice, în Moldova locuiesc reprezentanți ai 120 de etnii.

Datele monitorizării au atestat că reportajul nu conține mesaje de incitare la ură sau discriminare. Totodată, este de remarcat faptul că în subiect nu a fost menționat niciun candidat electoral.

II. La data de 03 noiembrie 2020, în cadrul buletinului informativ de la ora 19.00, postul de televiziune „NTV Moldova” a difuzat un subiect cu titlul „Mesajul lui Igor Dodon pentru turul doi” (ora de difuzare: 19:10:39), în cadrul căruia au fost redade secvențe din cadrul unui briefing de presă organizat de candidatul independent la funcția de președinte al țării, Igor Dodon: „...Ce se va întâmpla în cazul venirii dnei Maia Sandu la guvernare, vă asigur, închiderea școlilor în sate va continua. Eu însă vă promit că vom schimba formula de finanțare a școlilor, astfel ca școlile mici în sate să funcționeze (19:11:52)... Eu sunt ferm convins că Maia Sandu va lua exemplul țărilor europene și va închide total țara, agenții economici și din nou școlile și grădinițele (19:13:00). Maia Sandu propune să stăm cu mâna întinsă la europeni, la Occident, pentru următoarea doză de credit. Noi avem nevoie de împrumuturi, dar nu pentru consum, noi avem nevoie de împrumuturi pentru infrastructură (19:13:45)... Maia Sandu și consilierul ei, fost ex-premier, care-i mare analist acum, Sturza... au lichidat raioanele, s-au dus la județe și au început lichidarea primăriilor mici (19:14:30). Cuiva nu-i place de Dodon că a fost patru ani la guvernare sau în funcția de președinte, că a dat jos regimul lui Plahotniuc din care a făcut parte mulți ani Maia Sandu și acest lucru cetățenii nu trebuie să îl uite. Stimați cetățeni, eu vă îndemn să fiți foarte atenți la toate declarațiile populiste și sterile ale opoziției mele (19:15:07)”.

La finalul reportajului se menționează: „De cealaltă parte, Partidul Acțiune și Solidaritate, condus de Maia Sandu, a calificat declarațiile lui Igor Dodon drept neadevărate. Igor Dodon a invitat-o pe Maia Sandu la discuții privind **acele subiecte** pe o platformă neutră, în una sau două runde”. Astfel, în cadrul reportajului dat, postul de televiziune a asigurat prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție.

III. Tot la data de 03 noiembrie 2020, în cadrul aceluiași buletin informativ de la ora 19.00, postul de televiziune „NTV Moldova” a difuzat un alt subiect cu titlul „Dodon: Statalitatea trebuie păstrată” (ora de difuzare: 19:16:19), în cadrul căruia se menționează: „Promovarea unei politici externe echilibrate, păstrarea valorilor tradiționale și asigurarea coeziunii interetnice sunt cheia către păstrarea statalității Moldovei. Pe aceste priorități s-a bazat Igor Dodon în primul mandat de președinte al țării și va continua să le promoveze și în cel de al doilea. El a declarat că liderul PAS nu împărtășește aceste valori, deoarece a agreeat, pe parcursul anilor, marșurile LGBT și s-a manifestat împotriva limbii ruse în școli”. În cadrul unei conferințe de presă, candidatul independent la funcția de președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon, a declarat următoarele: „**Și alte culte, și credința ortodoxă pledează pentru valori tradiționale, pentru familii tradiționale. Eu nu particip la marșurile gay din Chișinău, așa cum a participat Maia Sandu în ultimii ani. Eu spun foarte ferm, poziția președintelui că nu voi admite așa ceva împreună cu Guvernul și colegii, iar alții deschis spun că vor admite aceste valori, care nu ne sunt proprii...** Limba rusă a fost întotdeauna limba de comunicare interetnică în Republica Moldova. Este foarte cinic să vezi cum Maia Sandu, care a scos limba rusă din programul școlar, a început acum să vorbească în limba rusă, să facă ziare și pliante în limba rusă. Brusc și-a amintit că o treime din populație este vorbitoare de limba rusă, dar unde, până acum, când ați interzis limba rusă? Acum aveți nevoie de votul vorbitorilor de limbă rusă și v-ați amintit de ei. Este cinic, este mârșav. Nu trebuie să-i divizăm pe cetățenii Republicii Moldova în funcție de naționalitate și să-i numești separatiști pe cetățenii Moldovei care locuiesc în Transnistria sau Găgăuzia, așa cum face Maia Sandu și membrii partidului ei (19:18:22)”.

La finalul reportajului se menționează că Partidul Acțiune și Solidaritate, condus de Maia Sandu, a calificat declarațiile lui Igor Dodon drept neadevărate. Astfel, în cadrul reportajului a fost asigurată prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție.

IV. La data de 03 noiembrie 2020, în cadrul buletinului informativ de la ora 18:00, postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat un subiect cu titlul „Statalitatea o prioritate” (ora de difuzare: 18:10:39), în cadrul căruia se menționează: „În Republica Moldova locuiesc multe etnii care au o sigură patrie. Statalitatea trebuie să fie prioritară pentru fiecare locuitor și, în

special, pentru conducerea țării, iar preferințele din politica externă nu trebuie să influențeze cursul Republicii Moldova... Declarația a fost făcută de candidatul independent Igor Dodon în cadrul unui briefing de presă”. Igor Dodon, CI: „...Eu nu cred că este bine pentru Moldova când prima persoană în stat, președintele, este cetățean al altui stat, așa cum este Maia Sandu. Statalitatea Republicii Moldova pentru mine este o prioritate, iar contracandidatul meu declară că dacă ar fi referendum de unire, ea ar vota pentru unire, lichidarea statalității Republicii Moldova, și acum vrea să fie președinte de țară, pentru ce? Să o lichidezi?”. Tot în cadrul reportajului apare secvența video în care deputatul PAS, Igor Grosu, a declarat că **„în calitate de cetățean al Republicii Moldova, în calitate de deputat și vicepreședinte al Comisiei pentru securitate națională, eu trebuie să fiu cu poporul meu și să nu admit ca separatiștii să influențeze procesul demografic din Republica Moldova”**. În acest context, Igor Dodon a specificat: „Cu așa declarații Maia Sandu poate aduce țara la un nou conflict ca în '90. Vreți destabilizare în țară? Eu cer Procuratura să se ocupe de cei care au blocat cetățenii care voiau să voteze la alegeri, dacă este necesar să deschidă dosare penale, inclusiv pe deputații din Parlament, vicepreședinți de Parlament. Este un precedent periculos”. De asemenea, Igor Dodon a mai adăugat: „Este foarte cinic să vezi cum Maia Sandu, care a scos limba rusă din programul școlar, a început acum să vorbească în limba rusă, să facă ziare și pliante în limba rusă. Brusc și-a amintit că o treime din populație este vorbitoare de limba rusă, dar unde, până acum, când ați interzis limba rusă? Acum aveți nevoie de votul vorbitorilor de limbă rusă și v-ați amintit de ei. Este cinic, este mârșav...”.

La sfârșitul reportajului se menționează: „Solicitată de „Primul în Moldova”, Maia Sandu nu a răspuns la telefon. În același timp, PPPAS a venit cu o reacție la declarațiile lui Igor Dodon, prin care a respins acuzațiile”. Astfel, în cadrul reportajului a fost asigurată prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție.

V. Tot la data de 03 noiembrie 2020, în cadrul aceluiași buletin informativ de la ora 18.00, postul de televiziune „Primul în Moldova” a difuzat un alt subiect cu titlul „Grija pentru oameni, în primul rând” (ora de difuzare: 18:16:25). În cadrul reportajului au fost redată secvențe din briefingul de presă organizat de candidatul independent la funcția de președinte al țării, Igor Dodon, care a făcut următoarea declarație: „Ce a făcut Guvernul Maiei Sandu pentru a pregăti țara de această pandemie și de această situație dificilă? În afară de continuarea optimizării spitalelor și multiple licitații care au dus la aceea că nu avem medicamente când am intrat în pandemie, blocate de așa-numitul Guvern „Harvard” de anul trecut... Sunt ferm convins că Maia Sandu va lua exemplul țărilor europene și va închide total țara, agenții economici și din nou școlile și grădinițele (18:18:17). Cu toate că a semnat în acordul de coaliție că va susține inițiativa mea de indexare de două ori pe an a pensiilor, a blocat-o în septembrie anul trecut. Noi în acest an am reușit, fără Harvard și fără populism (18:18:04). Îmi asum angajamentul să micșorăm vârsta de pensionare, pe Maia Sandu nu o doare capul de asta... (18:19:13). Cine a închis școlile în peste 180 de sate? Maia Sandu. Ce înseamnă acest lucru pentru aceste sate? Asta înseamnă lichidarea satelor din Republica Moldova (18:19:32). ...Maia Sandu și consilierul ei, fost ex-premier, care-i mare analist acum, Sturza... au lichidat raioanele, s-au dus la județe și au început lichidarea primăriilor mici (18:20:40). **Eu nu particip la marșurile gay din Chișinău, așa cum a participat Maia Sandu în ultimii ani. Eu spun foarte ferm, poziția președintelui Republicii Moldova că nu voi admite așa ceva, iar alții deschis spun că vor admite în Republica Moldova aceste valori care nu ne sunt proprii** (18:21:07). Data de 9 mai este ziua Victoriei, este, a fost și va fi în țara noastră, iar ziua de 24 august este ziua eliberării țării noastre de ocupația fascistă. Nu și pentru Maia Sandu și echipa ei (18:21:32)”.

La sfârșitul reportajului se afirmă: „Solicitată de „Primul în Moldova”, Maia Sandu nu a răspuns la telefon. În același timp, PPPAS a venit cu o reacție la declarațiile lui Igor Dodon, prin care a respins acuzațiile”. Astfel, în cadrul reportajului a fost asigurată prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție.

În contextul celor expuse și urmare a monitorizării subiectelor sesizate de Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, care statuează: *„În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: b) evitarea oricăror forme de discriminare”*.

În cadrul dezbaterilor publice, președintele Consiliului Audiovizualului, Dragoș Vicol, a declarat că subiectul sesizat de către Comunitatea pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” la posturile de televiziune „Primul în Moldova” și „NTV Moldova” este unul sensibil, deoarece vizează marșurile minorităților sexuale. În acest sens, Dragoș Vicol a specificat că este necesar de a lua o atitudine corespunzătoare bazată pe litera legii. Totodată, dat fiind faptul că anumite entități, organizații nonguvernamentale sesizează pretinse abateri doar la anumite posturi de televiziune, președintele Consiliului Audiovizualului a solicitat monitorizarea, în regim de urgență, și a altor posturi de televiziune care în perioada respectivă au admis astfel de derogări de la Codul serviciilor media audiovizuale.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, adoptat prin Legea nr. 174 din 08.11.2018, **Consiliul Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării posturilor de televiziune „Primul în Moldova” și „NTV Moldova” (PRO (9) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU).

2. A admite sesizările f/nr. din 06 noiembrie 2020 parvenite din partea Comunității pentru advocacy și politici publice „WatchDog.MD” (PRO (8) – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU; CONTRA (1) – C. MIHALACHE).

3. A sancționa cu avertizare publică „Telesistem TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Primul în Moldova”, pentru nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (7) – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU; CONTRA (1) – C. MIHALACHE și I. ROBU).

4. A sancționa cu avertizare publică PP „Exclusiv Media” SRL, fondatoarea postului de televiziune „NTV Moldova”, pentru nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod (PRO (7) – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, L. MANOLE, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU; CONTRA (1) – C. MIHALACHE și I. ROBU).

5. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, „Telesistem TV” SRL și PP „Exclusiv Media” SRL sunt obligate să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri.

„Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică postul de televiziune „Primul în Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, care stabilește: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: b) evitarea oricăror forme de discriminare”.

„Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică postul de televiziune „NTV Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, care stabilește: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: b) evitarea oricăror forme de discriminare”.

5.1. „Telesistem TV” SRL și PP „Exclusiv Media” SRL vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

6. Motivațiile privind rezultatele votării sunt înscrise în Procesul-verbal al ședinței Consiliului Audiovizualului din 10 noiembrie 2020, parte integrantă a prezentei decizii.

7. În conformitate cu art. 72 alin. (3) din Codul Electoral, prezenta decizie poate fi contestată fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 de zile calendaristice de la data adoptării prezentei decizii.

8. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

9. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Dragoș VICOL